

Hoe schaamte bij armoede leidt tot statusconsumptie

Artikel: Plantinga, A., Breugelmans, S.M. & Zeelenberg, M. (2018) How shame in poverty relates to status consumption. *Working paper*.
<https://www.arnoudplantinga.nl/pdf/How%20Shame%20in%20Poverty%20Relates%20to%20Status%20Consumption.pdf>

Het artikel in het kort

Schaamte hangt samen met een lager zelfbeeld en gevoel van afgenomen status. In dit onderzoek blijkt dat mensen die zich schamen voor hun armoede vaak geneigd zijn hiervoor te compenseren doormiddel van statusconsumptie. Met statusconsumptie doelt men in dit onderzoek op de mate waarin men spullen koopt met als doel hun status te verhogen of anderszins indruk te maken op anderen.

Achtergrond

Mensen ervaren schaamte wanneer zij of anderen het gevoel hebben dat ze incompetent zijn of een morele grens hebben overtreden. Dit heeft een negatieve invloed op iemands zelfbeeld. Vaak proberen mensen dit te compenseren door middel van statusconsumptie. Statusconsumptie kan armoede en het daarmee samenhangende lage zelfbeeld echter juist in stand houden.

Het onderzoek

In dit onderzoek wordt getest of mensen financiële schaamte ervaren, en of ze hierdoor meer interesse hebben in status en statusconsumptie. Er wordt voorspeld dat mensen met een lager inkomen meer financiële schaamte ervaren dan mensen met een hoger inkomen. Er wordt tevens verwacht dat deze gevoelens van schaamte gerelateerd zijn aan een sterkere interesse in status, en als gevolg daarvan, statusconsumptie. Een steekproef van zowel Engelse als Amerikaanse deelnemers wordt gebruikt.

De resultaten

32,4% van de deelnemers gaf aan op zijn minst enigszins beschaamd te zijn over zijn of haar financiële situatie. De resultaten laten zien dat inkomen twee tegenovergestelde effecten heeft op statusconsumptie. Aan de ene kant is er een positief direct effect van inkomen op statusconsumptie; een hoger inkomen geeft meer mogelijkheid om statusproducten te kopen. Maar aan de andere kant heeft inkomen een negatief indirect effect op statusconsumptie; mensen met een lager inkomen voelen zich vaker beschaamd over hun financiële situatie, wat weer gerelateerd is aan interesse in status, en leidt tot een toename in statusconsumptie.

Conclusie

De resultaten van dit onderzoek zijn in lijn met het idee dat armoede, door middel van financiële schaamte, mensen tot meer statusconsumptie kan zetten. De resultaten laten tevens zien dat verschillende inkomensgroepen om verschillende redenen statusproducten kopen. Mensen met een hoger inkomen doen dit wellicht omdat ze meer besteedbaar inkomen hebben, terwijl mensen met een lager inkomen dit doen omdat ze financiële schaamte ervaren.

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Onderzoeken of schaamte bij armoede interesse in status en statusproducten veroorzaakt, als potentieel middel om het zelfbeeld en status te herstellen.

2. OPMERKELIJK

De reden waarom mensen statusproducten kopen verschilt tussen mensen met een hoger inkomen en mensen met een lager inkomen.

3. NUT

Verklaart waarom mensen met een krap budget toch vaak aan statusproducten kopen.

4. BELANGRIJKSTE BEVINDING

Armoede gaat vaak gepaard met financiële schaamte, wat gerelateerd is aan interesse in status en daarmee zorgt voor meer statusconsumptie.